

STOWARZYSZENIE MŁODYCH ANIMATORÓW KULTURY
FYRTEL GŁÓWNA – CENTRUM INICJATYW LOKALNYCH

Diagnoza społeczności lokalnej Główniej

2021 | aktualizacja

ZESPÓŁ

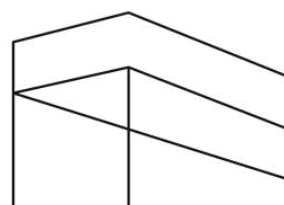
EWELINA CHATŁAS
ZUZANNA GŁOWACKA
DANIEL STACHUŁA

REDAKCJA

DANIEL STACHUŁA

GRUDZIEŃ 2021

SPIS TREŚCI

- 1 Wprowadzenie
- 2 Założenia aktualizacji diagnozy
- 3 Odbiorcy dokumentu
- 4 Główne trudności oraz obszary do działania
- 5 Potrzeby społeczności lokalnej – aktualizacja
- 6 Działania CIL w 2021 roku
- 7 Komplementarność pozostałych projektów
- 8 Wnioski i rekomendacje
- 9 Kontakt

1. Wprowadzenie

Podstawą działania Fyrtel Główna – Centrum Inicjatyw Lokalnych jest aktywny współdziałanie mieszkańców i mieszkanki osiedla w działaniach (partycypacja). Dlatego też punktem wyjścia do wszelkich działań realizowanych w ramach CIL, jest diagnoza społeczności lokalnej. Obszerny, pełen obraz funkcjonowania społeczności został zawarty w dokumencie stworzonym w 2019 roku przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury. Zawierał on m.in. charakterystykę i historię dzielnicy, opis zasobów i potencjałów tkwiących w społeczności lokalnej, a także szczegółową mapę zasobów i potrzeb). Dokument dostępny jest do pobrania na stronie internetowej SMAK (www.animatorzysmak.pl).

Rok 2020 był okresem pogłębiania i dookreślenia mapy zasobów, trudności i potrzeb – powstała wówczas pierwsza aktualizacja diagnozy, obrazująca jakie zmiany w perspektywie społeczności lokalnej Główniej przyniosła ze sobą m.in. pandemia COVID-19. Aktualizacja diagnozy była także pierwszym rodzajem testu dla zespołu Centrum Inicjatyw Lokalnych – sprawdzaliśmy wówczas, które potrzeby społeczności lokalnej są trwałe i niezmiennie, które zaś ewoluują, zmieniają się bądź całkowicie zanikają.

Przygotowany dokument kolejnej aktualizacji (2021) jest zaś efektem trzyletniej pracy Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury – zawiera zaktualizowaną diagnozę społeczności lokalnej osiedla Główna w Poznaniu, uzupełnioną o refleksje i spostrzeżenia zespołu Fyrtla Główna – przestrzeni kultury, sztuki, edukacji i integracji sąsiedzkiej.

Mamy nadzieję, że niniejszy dokument stanie się podstawą do pracy ze społecznością lokalną Główną w kolejnych latach, zarówno ze strony organizacji pozarządowych jak i jednostek samorządu terytorialnego. Jesteśmy przekonani, że poprzez tworzenie mądrych i odpowiedzialnych programów i polityk rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych na terenie Poznania w partnerstwie wielosektorowym, rzeczywista zmiana społeczna jest możliwa.

**„POPRAZ TWORZENIE
MĄDRYCH I ODPOWIE-
DZIALNYCH PROGRAMÓW
ROZWOJU WSPÓLNOT I
SPOŁECZNOŚCI LOKAL-
NYCH RZECZYWISTA**

**ZMIANA SPOŁECZNA
JEST MOŻLIWA”**

---

2. Założenia aktualizacji diagnozy

Aktualizacja diagnozy społeczności lokalnej osiedla Główna, uwzględniająca mapę zasobów i potrzeb, jest jednym z horyzontalnych narzędzi Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury, prowadzącego na terenie osiedla Główna Centrum Inicjatyw Lokalnych. Dzięki niej jesteśmy w stanie przyjrzeć się problemom, potrzebom, zasobom i potencjałom społeczności lokalnej, z którą pracujemy na Główniej od trzech lat.

Podczas realizacji działań diagnostycznych w 2021 roku wykorzystywaliśmy dotychczas poznane narzędzia badań jakościowych, wzbogacając je o własne, wypracowane w latach 2019-2021 techniki zdobywania informacji od mieszkańców i mieszkanki Główniej – były to m.in. warsztaty storytellingowe oraz rozmowy z członkami i członkiniami społeczności lokalnej przeprowadzane niejako „przy okazji”, podczas realizacji wydarzeń i działań warsztatowych zaprogramowanych w ramach kilku projektów realizowanych przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury na Główniej. Podczas realizacji działań diagnostycznych wykorzystana została zatem strategia badań uczestniczących.

Ideowym, metodologicznym podglebieniem realizacji aktualizacji diagnozy społeczności lokalnej była strategia badań poprzez działanie (badania w działaniu – ang. action research). Nasze trzyletnie doświadczenia pokazują, że przygotowanie diagnozy oraz jej aktualizacji jest pracochłonnym i mocno angażującym cały zespół procesem, dlatego powstały dokument powinien znaleźć zastosowanie w szeroko rozumianej polityce rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych miasta Poznania. Tworzenie dokumentów, które nie będą podstawą do aktywnego działania uważamy za bezzasadne, dlatego ukierunkowujemy się na pogłębianie badań diagnostycznych w kontekście tych obszarów, potrzeb i problemów, na które mieszkańcy są w stanie samodzielnie odpowiedzieć m.in. poprzez realizację inicjatyw oddolnych oraz projektów i działań we współpracy z zespołem CIL.

Użyteczność aktualizacji diagnozy społeczności lokalnej jest dla nas szczególnie istotna z perspektywy wykorzystania kluczowych zapisów diagnozy podczas przygotowywania wniosków i ofert na realizację zadań publicznych dofinansowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz administrację rządową (źródła ministerialne), a także fundusze unijne. Wykorzystanie mapy zasobów i potrzeb społeczności lokalnej pełni funkcję pragmatyczną nie tylko w przypadku kontynuacji realizacji projektu CIL na Główniej, ale także innych działań Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury realizowanych we współpracy ze społecznością lokalną osiedla.

Tak sformułowane założenia metodologiczne dotyczące realizacji działań diagnostycznych, poparte wieloletnim doświadczeniem SMAK w realizacji projektów opartych na metodzie practise as research (praktyka jako badanie) opierają się na wykorzystaniu rozmaitych narzędzi i technik badawczych – zarówno jakościowych jak i ilościowych (zgodnie z zasadą triangulacji metodologicznej), m.in. wywiad pogłębiony, narzędzia warsztatowe i kreatywne, analiza materiałów zastanych, spacer badawczy, komputerowo wspomagany wywiad internetowy (CAWI). Dodatkowo wszystkie projekty realizowane przez SMAK na Główniej zostały poszerzone o elementy diagnostyczne i ewaluacyjne (metody kreatywne i warsztatowe: m.in. pisanie listów, kosz-walizka-biała plama, długi stół – ang. long table, tablica diagnostyczna w siedzibie CIL). Tak skonstruowane działania diagnostyczne miały na celu uruchomienie potencjałów i pomysłowości miejskiej tkwiącej w mieszkańcach i mieszkankach osiedla Główna.

Ważnymi elementami badań w działaniu, których filarem jest refleksyjne działanie są praktyki diagnostyczne, których efekty stają się podstawą do realizacji działań odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby. W takim ujęciu aktualizacja diagnozy społeczności lokalnej to permanentny, rozłożony w czasie proces wkomponowywania działań w potrzeby i odpowiedzi na problemy społeczności lokalnej. Elementem rozwoju tak przeprowadzonej diagnozy jest przede wszystkim ciągłe, ustawiczne monitorowanie potrzeb społeczności lokalnej, a także przyglądanie się temu, w jaki sposób ewoluują, zmieniają się. To także badania mało inwazyjne, niebędące sztucznie zaprogramowanymi sytuacjami społecznymi związanymi z pozyskiwaniem informacji – ich odbywanie się związane jest z systematyczną pracą ze społecznością lokalną podczas realizacji inicjatyw, pomysłów, oddolnych akcji i działań mieszkańców i mieszanek. Choć badania diagnostyczne zaprogramowane w 2021 roku opierały się na zastosowaniu wyżej wymienionych technik badawczych, nie były one osobnym, oderwanym od pozostałych działań procesem. Przeciwnie – aktualizacja diagnozy zaplanowana została w taki sposób, by stać się integralną częścią innych działań (animacyjnych, edukacyjnych, artystycznych, spotkań, dyskusji, warsztatów) w ramach Centrum Inicjatyw Lokalnych, a także pozostałych projektów realizowanych przez SMAK na Główniej.

Aktualizacja diagnozy społeczności lokalnej Główniej w 2021 roku była kontynuacją procesu partnerskiego włączania się przez badaczy i badaczki (oraz badaczy-mieszkańców i badaczki-mieszkanki) w życie społeczności lokalnej. Proces ten realizowany był z trzech zasadniczych powodów:

1) aby poznać sytuację zastaną – mówiąc wprost: jest ona konieczna, by działać, a nie jedynie dostosowywać się do istniejącej sytuacji, by zwiększyć poczucie wpływu na otaczającą rzeczywistość przez społeczność funkcjonującą w danej rzeczywistości

---

2) aby wzmocnić procesy kooperacji i współpracy – w związku z zakorzenieniem koncepcji realizacji diagnozy w nurcie badań w działaniu, celem aktualizacji diagnozy nie było jedynie pozyskanie wiedzy na temat społeczności osiedla Główna (zasoby, potencjały, problemy, potrzeby), ale przede wszystkim ukierunkowanie na użyteczność zdobytej wiedzy i wytworzenie połączeń pomiędzy różnorodnymi aktorami społecznymi funkcjonującymi na terenie Główniej; badanie społeczności przeprowadzone było w możliwie najbardziej demokratyczny i partycypacyjny sposób – kontynuowaliśmy w ten sposób zapoczątkowany trzy lata temu proces współdziałania ze społecznością i włączania się w jej życie

3) aby wywoływać pozytywną zmianę (lub powstrzymać negatywną zmianę) – zmapowanie zasobów i potrzeb staje się w ten sposób jednocześnie projektowaniem zmiany; dla Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury szczególnie istotne jest nieprojektowanie zmiany przez badacza, ale przede wszystkim współkreowanie jej przez społeczność lokalną, której sposób życia i funkcjonowania na Główniej ulega przez to przeobrażeniu; badacz w tym przypadku stawał się również facylitatorem procesu zmiany, odgrywał również rolę opiekuna i współtwórcy (m.in. poprzez opiekę nad realizacją pomysłów i inicjatyw mieszkańców i mieszkańek).

Balansowanie na granicy zaangażowania i dystrybucji odpowiedzialności przez opiekunów i facylitatorów procesu to dobry przykład tworzenia przestrzeni, w której zawiązywane są trwalsze relacje pomiędzy społecznością lokalną a opiekunem inicjatywy – co z kolei przekładało się na zwiększenie motywowania do działania, a w konsekwencji wzrost aktywności grupy, lepszą jakościowo samoorganizację, zaangażowanie w realizowaną inicjatywę oraz wzrost poczucia sprawczości (wpływu) na otaczającą rzeczywistość.

Aktualizacja diagnozy społeczności lokalnej osiedla Główna przybrała formę raportu (e-publikacji) dostępnej na stronie internetowej SMAK. Istotne uzupełnienie raportu mogą stanowić materiały audiowizualne (reportaże filmowe), dokumentujące szereg wydarzeń realizowany w przestrzeni Fyrtla Główna w 2021 roku (dostępne na kanale YouTube). Zakładamy, że kolejne działania diagnostyczne na terenie Główniej będą realizowane permanentnie (zgodnie z zaprezentowanym modelem) w następnych latach, jednak kolejna aktualizacja raportu przewidziana jest na rok 2023 – po upływie pięciu lat funkcjonowania projektu „Fyrtel Główna – Centrum Inicjatyw Lokalnych” (2019-2023).

3. Odbiorcy dokumentu

„DIAGNOZA JEST SZCZEGÓLNIIE CENNYM DOKUMENTEM DLA WSZYSTKICH PROJEKTANTÓW ZMIANY I FACYLITATORÓW PROCESÓW SPOŁECZNYCH”

Niniejszy dokument skierowany jest do wszystkich organizacji, grup nieformalnych, liderów i liderki społecznych oraz instytucji, pragnących realizować działania i projekty społeczne, edukacyjne, obywatelskie i kulturalne na terenie osiedla Główna. Wychodzimy bowiem z założenia, że tylko wtedy, gdy poznamy dzielnicę, charakterystykę społeczności funkcjonującej na danym terenie oraz sieć powiązań, zależności i relacji, jesteśmy w stanie zaprogramować działania, które odpowiadają na rzeczywiste problemy i zaspokajają realne potrzeby mieszkańców i mieszanek. W tym kontekście szczególnie ważną grupą odbiorców aktualizacji diagnozy są właśnie mieszkańcy i mieszkanki Głównej, pragnący zrealizować w przyszłości działania, projekty i inicjatywy oddolne w ramach Centrum Inicjatyw Lokalnych funkcjonującego na terenie osiedla Główna.

Nie ukrywamy, że aktualizacja diagnozy społeczności lokalnej jest szczególnie cennym dokumentem dla samego Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury. Warto nadmienić w tym miejscu, że CIL to nie jedyny projekt realizowany przez SMAK na terenie Głównej. Pozostałe działania (szczegółowo opisane w rozdziale „Komplementarność pozostałych projektów”) tworzą kompleksowy program aktywizacji i wzmocnienia społeczności lokalnej, a jednocześnie są odpowiedzią na zdiagnozowane i scharakteryzowane wcześniej problemy i potrzeby.

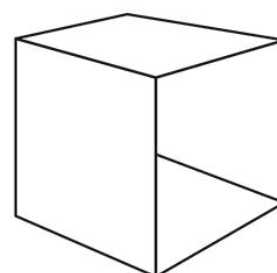
Działania diagnostyczne znacząco ułatwiają programowanie i realizację rozmaitych projektów, podnoszą ich jakość, a także utwierdzają w przekonaniu kontynuowania rozpoczętych procesów współpracy ze społecznością lokalną.

Odbiorcami niniejszej aktualizacji diagnozy są także artystki, edukatorzy, animatorki kultury – potencjalni rezydenci i rezydentki zaprojektowanych na lata 2021-2023 rezydencji społeczno-artystycznych, zogniskowanych wokół idiomów tematycznych realizowanych w ramach Społecznego Centrum Kultury. Rezydencje społeczno-artystyczne odbywają się w okresie letnim – w 2021 roku do współpracy zaprosiliśmy artystów, artystki, edukatorów i animatorki związanych z nurtem sztuki społecznej (community art), która odnosi się do praktyk opartych na społeczności lokalnej i tworzonej w jej otoczeniu, przy jednoczesnym włączaniu i angażowaniu społeczności. Rezydencje animacyjne mają charakter open call – w odpowiedzi na otwarty nabór ogłoszony przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury, artyści, animatorki kultury, edukatorzy lub kolektywy artystyczno-edukacyjne zgłaszają swoje propozycje realizacji działań społeczno-artystycznych i edukacyjno-kulturowych w przestrzeni dzielnicy Główna w Poznaniu, uwzględniając możliwość i zaplecze techniczne SMAK, a także wyniki aktualizacji diagnozy społeczności lokalnej. Celem rezydencji jest artystyczno-społeczna odpowiedź – nierzadko o charakterze interwencyjnym – na problemy i potrzeby opisane w niniejszym dokumencie. Dotychczasowe doświadczenia w zakresie realizacji rezydencji dokumentuje materiał audiowizualny – reportaż filmowy.

MATERIAŁY AUDIOWIZUALNE

Diagnoza społeczności lokalnej jest dokumentem, który może zostać wykorzystany podczas realizacji działań, projektów i inicjatyw podejmowanych przez inne organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, które w planach mają rozwój swoich działań na terenie Główniej. Dotyczy to zarówno projektów realizowanych w ramach regrantingu Centrum Inicjatyw Lokalnych, jak i innych otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez poszczególne wydziały Urzędu Miasta Poznania, a także programy centralne, ministerialne i rządowe.

Oczywistym odbiorcą dokumentu jest – z punktu widzenia miejskiej polityki dotyczącej rozwoju i wspierania wspólnot lokalnych – Urząd Miasta Poznania, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiednich jednostek i wydziałów takich jak Gabinet Prezydenta, Wydział Wspierania Jednostek Pomocniczych Miasta Poznania, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydział Kultury, Wydział Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, a także Rada i Zarząd Osiedla Główna jako jednostka pomocnicza lokalnego samorządu terytorialnego. Diagnoza społeczności lokalnej, a także pozostałe elementy konstytutywne dla programu Centrum Inicjatyw Lokalnych – partnerstwo lokalne, inicjatywy oddolne mieszkańców i mieszkank, aktywizacja rozmaitych grup społecznych i wzrost poczucia wpływu na rzeczywistość – powinny stać się filarami w procesie nieustannego wzmacniania społeczności lokalnych. Program CIL na terenie Główniej to przede wszystkim wywoływanie realnej zmiany społecznej wśród mieszkańców i mieszkank. Centrum Inicjatyw Lokalnych znajduje bowiem swoje źródła w tradycji wielkopolskiej i poznańskiej pracy u podstaw, a jednocześnie śmiało wyznacza nowe trendy w budowaniu nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego. To właśnie dlatego, tak istotne jest wzmocnienie roli Centrum Inicjatyw Lokalnych w hierarchii miejskich polityk i programów.

4. Główne trudności oraz obszary do działania w społeczności lokalnej

Rok 2021 był okresem specyficznym – to kolejny rok pandemii COVID-19, do której społeczności lokalne zdążyły przywyknąć i zaczęły traktować ją jako permanentny stan rzeczywistości społecznej. Pojawiające się w mediach określenia, takie jak „dystans społeczny”, „kwarantanna” czy „lockdown”, funkcjonujące od niemal dwóch lat na trwałe wpisały się zarówno w obieg języka, jak i szeroko rozumiany pejzaż społeczny – w tym w społeczność lokalną osiedla Główna w Poznaniu. Naturalną konsekwencją światowej pandemii w opisywanym okresie były przetasowania i zmiany priorytetów na płaszczyźnie potrzeb i problemów społeczności lokalnej – można jednak dostrzec także pewne trwałe potrzeby, trudności i problemy, niewynikające bezpośrednio z pandemii COVID-19. Decyzje rządu dotyczące wprowadzania obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych, ich poluzowywania, a następnie ponownych restrykcji również mają swoje odzwierciedlenie w niniejszej aktualizacji – nie stanowią one jednak głównej osi wokół której ogniskowały się problemy i trudności społeczności lokalnej, jak miało to miejsce choćby w roku 2020. Nie bez znaczenia jest także moment realizacji projektu Centrum Inicjatyw Lokalnych na terenie osiedla Główna (trzeci rok) i związanych z tym sposobów i refleksji organizatorów.

Poniższa zaktualizowana mapa zasobów i potrzeb uwzględnia zatem w sposób szczególny kilka czynników:

- okres funkcjonowania Centrum Inicjatyw Lokalnych na Główniej (trzeci rok działań),
- wewnętrzna ewaluacja działań Fyrtla Główna
- wpływ trwającej pandemii COVID-19,
- wynikające z powyższych obserwacje zespołu Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury.

1. Brak wspólnego miejsca (przestrzeni fizycznej) do realizacji pomysłów oraz wizji mieszkańców

Brak zmian w kontekście lat 2019-2020. Na osiedlu nie ma miejsca określanego mianem wspólne, otwarte, jak np. dom czy centrum kultury. Działające stowarzyszenia i kluby nie spełniają funkcji wspólnotowo-twórczej dla całej społeczności lokalnej osiedla – prezentują oferty dostosowane do ściśle sprecyzowanych grup społecznych. Przykładem jest świetlica socjoterapeutyczna prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Społeczności Lokalnej „Razem na Główniej”, która jest placówką wsparcia dziennego – jej działania ukierunkowane są na reintegrację społeczną dzieci i młodzieży. Stowarzyszenie prowadzi również Klub Seniora, w którym w ramach cyklicznych spotkań, seniorzy i seniorki aktywowani są na wielu płaszczyznach. Wymienione wyżej miejsca nie są postrzegane w społeczności jako otwarte i ogólnodostępne – nie taki jest też ich cel. Istotną zmianą w tym kontekście jest przestrzeń Fyrtla Główna, zlokalizowana na poddaszu przy ul. Główniej 42, w której funkcjonuje m.in. Centrum Inicjatyw Lokalnych. Mieszkańcy i mieszkanki dostrzegają to miejsce – jest ono coraz bardziej rozpoznawalne w społeczności lokalnej, jednak wciąż nie wszyscy są świadomi funkcjonowania takiej przestrzeni.

2. Dzielnica Główna w Poznaniu jest obszarem zdegradowanym

Dane na podstawie Diagnozy Służącej Wyznaczeniu Obszaru Zdegradowanego i Obszaru Rewitalizacji Miasta Poznania, 22 listopada 2016 r. Duży fragment osiedla Główna został wpisany do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Poznania.

3. Brak instytucjonalnej oferty kulturalno-animacyjnej

Brak zmian w kontekście lat 2019-2020. Na Główniej dotychczas nie odbywały się żadne wydarzenia o charakterze kulturalnym, edukacyjno-kulturowym, społeczno-kulturowym o charakterze stałym, które byłyby prowadzone, koordynowane, organizowane przez instytucje miejskie. Wyjątkiem są działania Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury skierowane do lokalnej społeczności i wyływające z potrzeb odbiorców i odbiorczyń. SMAK nie jest jednak instytucją, ale organizacją pozarządową, której działania mocno zależne są od możliwości pozyskania środków finansowych (zewnętrznych) w otwartych konkursach ofert, dotacjach centralnych (rządowych, ministerialnych) oraz funduszy prywatnych. W planach Stowarzyszenia Młodych Animatorów Kultury jest powołanie do życia Społecznego Centrum Kultury, współtworzonego przez grupę mieszkańców i mieszanek Główniej (co wciąż nie jest instytucjonalną ofertą kulturalno-animacyjną).

---

4. Znikome relacje bezpośrednie wśród mieszkańców

W kontekście przeprowadzonych działań diagnostycznych w latach 2019-2020 obserwujemy poprawę relacji sąsiedzkich. Mieszkańcy i mieszkanki osiedla Główna (szczególnie tzw. „starej” Główniej) znają się od pokoleń, jednak większość z nich nie jest skłonna do budowania atmosfery dobra wspólnego. Większość działań koncentruje się na indywidualnych interesach jednostek lub małych grup społecznych, a ludzie nie są skłonni do zmiany najbliższego otoczenia, współpracy, kooperacji. Rok 2021 przyniósł poprawę stosunków sąsiedzkich panujących na osiedlu, a także wyłonienie się kilku nowych liderów i liderki społeczności lokalnej, czego widzialnym efektem jest liczba zrealizowanych inicjatyw oddolnych mieszkańców i mieszkanek. Część społeczności lokalnej – skupiona wokół CIL – z chęcią „bierze sprawy w swoje ręce”, projektuje i angażuje się w działania zmierzające do np. poprawy estetyki osiedla (powstanie dwóch rabat kwiatowych, małych ogrodów społecznych przy ul. Gnieźnieńskiej oraz Krańcowej) oraz współtworzenie zielonego ogródka z roślinnością przy Centrum Inicjatyw Lokalnych. Postawa i zaangażowanie w działania wspólnotowe nie wpływają jednak na zmianę w postrzeganiu relacji sąsiedzkich czy najbliższego otoczenia w szerszych kręgach społeczności lokalnej.

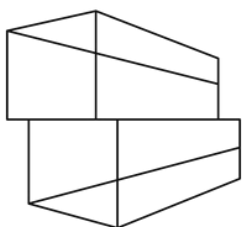
5. Silne rozwarstwienie społeczne mieszkańców oraz podział na tzw. „starą” i „nową” Główną

Niezmiennie od 2019 roku zmiany w strukturze społecznej osiedla oraz jego przestrzennym kształcie są wciąż dostrzegalne, a nawet uległy nasileniu. Ma to związek z powstawaniem kolejnych budynków wielorodzinnych stawianych przez deweloperów. Radykalne zmiany architektoniczno-urbanistyczne generują proces gentryfikacji społeczno-przestrzennej osiedla. W przeciągu trzech lat obserwujemy wyraźny podział na nowe osiedla (wraz z napływowymi mieszkańcami) oraz stare zabudowania, będące miejscem zamieszkania z pokolenia na pokolenie przez rdzennych mieszkańców. Problemem jest brak integracji tych dwóch odrębnych i funkcjonujących obok siebie światów, a także brak chęci do włączania się w działania integracyjne.

6. Procesy gentryfikacyjne zachodzące na terenie Główniej to przede wszystkim:

- gentryfikacja ekonomiczna, która wiąże się ze wzrostem cen najmu oraz kupna mieszkań w nowych osiedlach deweloperskich,
- gentryfikacja społeczna rozumiana jako zmiana składu społecznego osiedla na osoby młodsze, z wyższym wykształceniem, zatrudnione przede wszystkim w sektorze usług.

Zważywszy na fakt, iż w ostatnich latach powstało wiele publikacji naukowych opisujących proces gentryfikacji na podstawie przypadków na terenie Poznania (ze szczególnym uwzględnieniem Śródki, leżącej nieopodal Główniej), SMAK dostrzega potencjalne zagrożenie w szeroko rozpowszechnionych działaniach deweloperów na terenie osiedla Główna.

---

7. Silna tożsamość przestrzenna, przywiązanie do miejsca, zwarta struktura i własne wypracowane kanały komunikacyjne

Dotyczy w szczególności osób z tzw. „starej” Główniej. W przeciwieństwie do nowych mieszkańców i mieszkanki z osiedli deweloperskich, którzy nie mają wiedzy dotyczącej historycznych uwarunkowań przestrzennych (dzielnica porobotnicza), nie znają lokalnej historii dzielnicy, nie utożsamiają się z nią, nie czują przywiązania do miejsca. Część z nich jest jednak ciekawa, chętnie włącza się w działania związane z historycznymi kontekstami najbliższej okolicy (Archiwum Dzielnicy Główna – www.fyrteglowna.pl, spaceru sentymentalne po Główniej oparte na wspomnieniach mieszkańców i mieszkanki).

8. Istnieją enklawy szczególnie trudne społecznie

Takie jak: blok socjalny na Nadolniku, wybrane kamienice przy ulicach Średniej, Mariackiej, Krótkiej, Smolnej. Są to stare struktury zamieszkałe od pokoleń przez te same rodziny. Od pokoleń również borykające się z takimi problemami i patologiami społecznymi jak: alkoholizm, przemoc rodzinna, bezrobocie, ubóstwo, wyuczona bezradność życiowa (dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na podstawie wywiadów przeprowadzonych z rejonowymi pracownikami socjalnymi). Warto odnotować, że lata 2020-2021 przyniosły nasilenie się wyżej wymienionych problemów społecznych obecnych na terenie dzielnicy. Jest to bezpośredni skutek pandemii COVID-19. Jednym z działań włączających i aktywizujących członków społeczności zagrożonych wskazanymi problemami jest działająca od 10 lat na terenie osiedla świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci w wieku 7-18 lat, w której odbywają się regularne i systematyczne działania zmierzające do poprawy funkcjonowania w społeczeństwie dzieci pochodzących z rodzin z dysfunkcjami.

9. Nowa grupa społeczna na mapie osiedla – mniejszość ukraińska

Aktualizacja diagnozy z roku 2020 wskazała również na pojawienie się na społecznej mapie dzielnicy kolejnej grupy społecznej, dotychczas niezauważanej i pomijanej w oficjalnych raportach: mniejszość ukraińska. Działania diagnostyczne w 2021 roku pokazują, że liczba mieszkańców i mieszkanki pochodzących z za wschodniej granicy Polski ulega systematycznemu zwiększeniu. Reprezentanci tej mniejszości narodowej mieszkający na Główniej w przeważającej większości to imigranci zarobkowi. Obecność i funkcjonowanie na terenie Główniej mieszkańców-imiigrantów doprowadza do zachowań ksenofobicznych wśród Polaków, a także potęgowania stereotypów związanych z narodowością ukraińską. Wyzwała to konflikty i niebezpieczne, zagrażające spokojowi publicznemu zachowania. Dotychczas udało się włączyć Ukraińców i Ukrainki w działania przestrzeni Fyrteł Główna – w roku 2021 zrealizowano 128 godzin warsztatów z języka polskiego dla obcokrajowców w dwóch grupach. Działania te wymagają rozwijania i wzmocnienia w roku 2022 – jest to jednej z obszarów do pracy.

10. Bierność senierek i seniorów

Stosunkowo liczną grupę mieszkańców i mieszkanki zaangażowanych w działania przestrzeni Fyrteł Główna stanowią seniorzy i seniorki. Jest to kilkunastoosobowa grupa działająca w ramach Klubu Seniora. Rok 2021 przyniósł zwiększenie zaangażowania tej grupy.

Seniorzy i seniorki wzięli udział w wielu działaniach, m.in. wolontariacie długoterminowym „Listownik”, przeprowadzili warsztaty wypiekania i dekorowania świątecznych pierników, zaangażowali się w stworzenie filmu promującego głosowanie w Poznańskim Budżecie Obywatelskim, niektórzy zwiększyli swoją aktywność w mediach społecznościowych. Należy jednak zaznaczyć, że seniorzy i seniorki z Klubu Seniora stanowią niewielki odsetek ogółu osób w wieku 60+ zaangażowanych jakkolwiek w działania integracyjne i wspólnototwórcze. Zdecydowana większość mieszkańców 60+ nie wykazuje jakichkolwiek przejawów aktywności kulturalnej, społecznej czy sąsiedzkiej. Zamknięci w domach nie wykazują zaangażowania w działania realizowane na terenie dzielnicy.

11. Niska świadomość ekologiczna i klimatyczna

W stosunku do lat 2019-2021 roku zauważamy zdecydowany progres. Wielu mieszkańców określa swoją dzielnicę mianem „ładnej i zielonej”, niestety regularnie zaśmiecanej oraz zaniedbanej. Nie wykazują przy tym chęci zmiany i realizacji oddolnych inicjatyw sprzeciwu wobec niszczenia środowiska naturalnego w ich najbliższym sąsiedztwie. Z chęcią natomiast wchodzą w ogólnopolskie akcje związane z promowaniem postaw pro-ekologicznych (Sprzątanie Świata 2019, 2020, 2021, sprzątanie rzeki Główniej). Rok 2021 to także zwiększenie liczby sąsiedzkich ogródków społecznych, które powstały z inicjatywy dwóch mieszkańek przy ul. Gnieźnieńskiej i Krańcowej. Wzrost świadomości ekologicznej i klimatycznej społeczności lokalnej ujawnił się również podczas spaceru sentymentalnego po dzielnicy – tematyką spaceru była woda na terenie dzielnicy (stawy, wyrobiska pocegielniane, rzeka Główna, nazywana zdrobniale Głównką).

12. Problemy dotyczące komunikacji i współpracy

Na terenie dzielnicy realizowanych jest kilka inicjatyw podejmowanych m.in. przez radnych osiedlowych, czy pojedynczych mieszkańców i mieszkanki Główniej – nie wykazują oni jednak zainteresowania współpracą z Centrum Inicjatyw Lokalnych, a organizowane przez nich działania oraz wydarzenia realizowane i komunikowane są niezależnie od funkcjonowania CIL na Główniej. Są to sytuacje o charakterze jednostkowym – w zdecydowanej większości dostrzegamy bowiem chęć kooperacji w ramach rozwoju partnerstwa lokalnego, które od 2021 roku liczy 11 członków (przedsiębiorstw, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych). Istotną trudnością w procesie wzmacniania i aktywizacji społeczności lokalnej jest ograniczona komunikacja i informacja – mieszkańcy i mieszkanki Główniej deklarują, że informacje o realizowanych działaniach i wydarzeniach nie docierają do nich (mimo dwukrotnego zwiększenia nakładów finansowych na promocję osiedlowych akcji).

13. Problemy infrastrukturalne i inwestycyjne

Związane są przede wszystkim ze sferą usług społecznych na terenie osiedla. Na Główniej nie funkcjonuje żaden żłobek, który zapewniłby opiekę dzienną nad dziećmi w wieku do lat 3. Nie funkcjonuje również żadna przychodnia zdrowia gwarantująca dostęp do usług z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej – mieszkańcy i mieszkanki zmuszeni są do korzystania z usług lekarzy na terenie innych osiedli miasta.

Na terenie Główniej, od 10 lat funkcjonuje również świetlica socjoterapeutyczna, ukierunkowana na reintegrację społeczną dzieci i młodzieży – niestety od niemal dwóch lat świetlica została pozbawiona siedziby (wypowiedzenie umowy najmu przez parafię rzymskokatolicką na Główniej). Zasoby lokalowe pozostające w dyspozycji ZKZL, które potencjalnie mogłyby stać się nową siedzibą świetlicy, nie są przystosowane do prowadzenia takiej działalności, a przygotowanie ich do stanu używalności generuje koszty rządu od kilkudziesięciu do kilkuset tysięcy złotych. Na terenie dzielnicy nie funkcjonuje również żaden dom kultury (o charakterze samorządowej instytucji kultury) – funkcje takie spełniają działania realizowane przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury.

5. Potrzeby społeczności lokalnej – aktualizacja

1. Potrzeba spotkania

Pandemia COVID-19 i wprowadzony reżim sanitarno-epidemiologiczny wzbudził potrzebę spotkania z drugim człowiekiem w rzeczywistości pozawirtualnej – potrzeba ta utrzymuje się w społeczności lokalnej od 2020 roku. Wpływ na to ma przemęczenie związane zarówno z pracą w trybie zdalnym (home office), jak i edukacją szkolną prowadzoną również w formule zdalnej. Sporą frekwencją cieszyły się wydarzenia realizowane przez SMAK w miesiącach letnich, gdy obostrzenia sanitarno-epidemiologiczne miały łagodniejszy charakter.

2. Potrzeba wspólnego miejsca spotkań,

w którym mieszkańcy mieliby możliwość wzajemnie się poznać, zintegrować, porozmawiać na tematy związane z ich najbliższą okolicą. Mieszkańcy i mieszkanki zwracają uwagę, iż w ciągu ostatnich trzech lat takim miejscem stał się Fyrtel, CIL, poddasze, jak określają działania realizowane przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury. Rok 2021 przyniósł także kolejne wspólnotowe działania tworzenia sąsiedzkich miejsc spotkań na świeżym powietrzu (sąsiedzkie ogrody społeczne).

3. Potrzeba komercyjnego miejsca spotkań

o charakterze restauracji, kawiarni, pubu, w którym mieszkańcy mogliby spotkać się ze znajomymi, przyjaciółmi, sąsiadami – porozmawiać, zintegrować ze sobą. Rok 2021 nie przyniósł żadnych istotnych zmian w tym zakresie.

---

4. Potrzeba rozwijania oferty kulturalno-edukacyjnej

Oferta dałaby mieszkańcom możliwość udziału w wydarzeniach kulturalnych, społecznych, edukacyjnych i animacyjnych na terenie osiedla. Dwa lata temu w rozmowach z mieszkańcami wielokrotnie przywoływana była potrzeba korzystania z zasobów biblioteki oraz powstania filii instytucji miejskiej (Biblioteki Raczyńskich) na terenie osiedla. Rok 2020 przyniósł realizację inicjatywy oddolnej mieszkańców i mieszkanki – powołanie do życia pierwszej w Poznaniu Biblioteki Sąsiedzkiej – funkcjonującej regularnie. Biblioteka Sąsiedzka w sposób znaczny zaspokaja tę potrzebę. Wśród oferty edukacyjno-kulturalnej na szczególną uwagę zasługuje potrzeba działań międzypokoleniowych, angażujących mieszkańców i mieszkanki w różnym wieku, siecująca ich i aktywizująca na wielu płaszczyznach.

5. Potrzeba działań w otwartej przestrzeni

Dużym zainteresowaniem wśród społeczności lokalnej cieszą się wydarzenia i działania realizowane w otwartej przestrzeni, w różnych punktach na terenie dzielnicy. Przykładem może stać się otwarta akcja promocyjna Biblioteki Sąsiedzkiej realizowana w Parku im. ks. T. Kirschke, dzięki której wielu mieszkańców i mieszkanki dowiedziało się o istnieniu biblioteki. Ważnym elementem na stałe wpisującym się w kalendarz działań osiedlowych są Dni Sąsiada, które w 2021 roku realizowane były, po raz pierwszy, w formule dwudniowej, dzięki zaangażowaniu się w organizację partnerstwa lokalnego. Świadczy to o dużym zapotrzebowaniu na tego typu wydarzenia. Wśród mieszkańców i mieszkanki pojawiły się także głosy, że w ciągu roku powinno odbywać się kilka dzielnicowych festynów. Dodatkowo pojawia się potrzeba udziału w dużych muzycznych eventach, uwzględniających nie tylko wydarzenia dla dzieci, ale także potrzeby dorosłych (np. duże, plenerowe koncerty). Mieszkańcy i mieszkanki potrzebę taką motywują chęcią przyciągnięcia na Główną ludzi z innych części miasta. Ważną potrzebą są także letnie, kameralne spotkania plenerowe – mieszkańcy i mieszkanki wykazują duże zainteresowanie udziałem w seansach kina plenerowego, a także cyklicznych kolacjach sąsiedzkich, mających na celu integrację lokalnej społeczności.

6. Potrzeba inicjatyw sportowych

skierowanych do mieszkańców i mieszkanki. Wydarzenia sportowe realizowane na terenie Główniej nierzadko traktowane są przez społeczność jako „święto”. Przykładem może być sytuacja, w której inne wydarzenia, działania i sąsiedzkie akcje kolidowały ze środowowymi cyklicznymi rozgrywkami w piłkę siatkową – mieszkańcy i mieszkanki nie chcieli rezygnować z systematycznych rozgrywek, które są przestrzenią rozwijania wspólnej pasji do sportu, ale także integracji społeczności lokalnej. Wielu mieszkańców i mieszkanki podkreśla, że „znają się z siatkówki”.

7. Potrzeba integracji „dwóch światów” z terenu osiedla (tzw. „starej” i „nowej” Główniej)

Wielu mieszkańców dostrzega rozdzwięk pomiędzy nowymi osiedlami deweloperskimi oraz kamienicami z przełomu XIX/XX wieku. Uważają, że bez działań konsolidujących te dwa obszary, wewnętrzne rozwarstwienie społeczne mieszkańców i mieszkanki Główniej będzie drastycznie wzrastało w tempie lawinowym.

Rok 2021 to częściowe przełamywanie barier oraz wzajemne poznawanie się reprezentantów i reprezentantek obu społeczności. Przykładem jest realizacja m.in. cyklicznych kolacji sąsiedzkich oraz uczestnictwa w seansach kina plenerowego.

8. Potrzeba zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców, poczucia wpływu na otaczającą rzeczywistość oraz możliwość jej zmiany

W stosunku do lat 2019-2020 obserwujemy wyraźne zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, co objawia się m.in. realizacją inicjatyw oddolnych, które rzeczywiście mają charakter oddolny (od pomysłu, poprzez przygotowania, realizację, aż po ewaluację). Spora część mieszkańców jednak wciąż nie wykazuje jakichkolwiek przejawów aktywności, nie mają poczucia wpływu na otaczającą rzeczywistość, nie są zainteresowani wzmacnianiem samopomocy sąsiedzkiej oraz wydarzeniami inspirowanymi do budowania trwalszych relacji międzyludzkich oraz między poszczególnymi grupami społecznymi funkcjonującymi na terenie osiedla.

9. Potrzeba zmiany estetyki osiedla

Mieszkańcy i mieszkanki coraz częściej dostrzegają zmiany związane z estetyką osiedla. Punktują m.in. brak uporządkowanych reguł dotyczących reklam, bilbordów, oraz afiszy reklamowych przedsiębiorstw funkcjonujących na Główniej – zdarza się, że samodzielnie, w pojedynkę interweniują bezpośrednio u właścicieli reklam, często jednak bezskutecznie. Przykładem zmian dotyczących estetyki osiedla było także wykonanie i odsłonięcie w grudniu 2021 roku muralu w centralnej części dzielnicy – na ścianie kamienicy przy ul. Główniej 37 (wschodnia pierzeja Rynku Wschodniego). Bohaterami muralu są uczestnicy wydarzeń 1956 roku: Poznańskiego Czerwca i powstania węgierskiego – malowidło symbolizuje polską i węgierską walkę o wolność i demokrację. Praca powstała na zamówienie Stowarzyszenia Projekt Poznań w ramach projektu „Łączy nas przyjaźń i solidarność: Czerwiec & Październik 1956”, który jest współfinansowany przez Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka. Co więcej, mural powstał przy współpracy z Zarządem Komunalnych Zasobów Lokalowych oraz Zarządem Dróg Miejskich – podczas programowania działań nie przeprowadzono jednak konsultacji społecznych z mieszkańcami i mieszkankami, nie poproszono o wyrażenie opinii przez Radę Osiedla Główna oraz lokalnych aktywistów, działaczy i animatorów kultury, nie wykorzystano możliwości przeprowadzenia konsultacji we współpracy z Centrum Inicjatyw Lokalnych.

10. Potrzeba wzmocnienia lokalnych liderów i liderek w społeczności oraz wyłonienia nowych liderów i liderek

W stosunku do lat 2019-2020 roku dostrzegamy pozytywną zmianę. Działania CIL zaowocowały pojawieniem się w społecznym pejzażu Główniej kilku liderów i liderki społecznych. Część z nich włączyła się w działania CIL poprzez inicjatywy oddolne, część realizuje działania „na własną rękę”. Obserwacje SMAK dotyczą przede wszystkim wzmocnienia funkcjonujących już na Główniej liderów i liderki poprzez umiejętne dystrybuowanie odpowiedzialności podczas realizacji inicjatyw i akcji sąsiedzkich. Obserwujemy jednocześnie obawę do przejmowania pełnej odpowiedzialności za realizację akcji, inicjatyw, wydarzeń, działań.

Wzmocnienie liderów i liderki powinno mieć charakter merytoryczny i mentoringowy, przy jednoczesnych działaniach edukacyjnych zmierzających do ukazania możliwości realnych działań na rzecz dobra wspólnej społeczności lokalnej. Rok 2021 przyniósł także pojawienie się na mapie dzielnicy nowej grupy liderów i liderki – lokalnych artystów i artystek, dzielących się swoją twórczością ze społecznością lokalną oraz angażujących się w rozmaite działania i akcje sąsiedzkie. W zakresie współpracy z tą grupą – oprócz wzmocnienia kompetencji liderki – pojawia się także potrzeba stworzenia warunków do prezentacji ich twórczości, a także podniesienia kompetencji animacyjnych.

11. Potrzeba działań wspólnototwórczych, kulturotwórczych realizowanych przez mieszkańców i mieszkanki

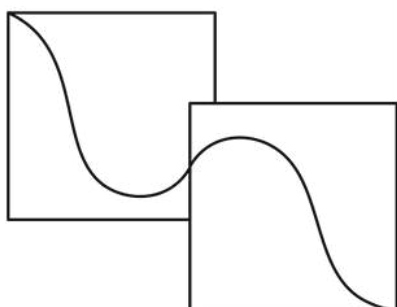
W nawiązaniu do potrzeb 4-8 – wciąż obserwujemy postawy roszczeniowe części mieszkańców i mieszkanki („to mi się należy”, „no przecież ja tego nie będę robić”, „są od tego ludzie”, „to sprawa miasta”) i brak chęci partycypowania w działaniach i wydarzeniach kolektywnych, zmierzających do wypracowania określonych rozwiązań. Dominującą postawą na terenie osiedla jest bierna postawa klienta, wymagającego i/lub żądającego określonych działań, przestrzeni, rozwiązań. Oprócz niewielkiego odsetka bardzo zaangażowanych w działania wspólnototwórcze mieszkańców i mieszkanki, obserwujemy jednocześnie dominującą postawę braku chęci wejścia w rolę współtwórcy i partnera realizowanych działań.

12. Potrzeba bezpośredniej komunikacji z centrum miasta poprzez stworzenie linii tramwajowej

W kontekście lat 2019-2020 roku nie dostrzegamy zmian. Wciąż, pomimo głosów mówiących o dobrej komunikacji autobusowej z centrum Poznania, część mieszkańców i mieszkanki domaga się stworzenia linii tramwajowej. W roku 2021 przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące budowy nowej trasy tramwajowej. W ramach koncepcji „Poznań Wschód” rozpatrywane są dwa warianty przebiegu nowej trasy. W obu analizowanych rozwiązaniach jej początkiem jest obecna pętla tramwajowa na Zawadach, gdzie planowane jest włączenie nowej trasy do istniejącego torowiska w ciągu ul. Podwałę, a końcem – rejon stacji kolejowej Poznań Wschód zlokalizowany na terenie Głównej.

13. Potrzeba inwestycji w infrastrukturę społeczną na terenie osiedla Główna

Dotyczy przede wszystkim trudności związanych z brakiem: żłobka, przychodni lekarskiej, siedziby świetlicy socjoterapeutycznej oraz domu kultury (szczegółowo scharakteryzowanych w punkcie 13. rozdziału „Główne trudności oraz obszary do działania w społeczności lokalnej”).

6. Działania Centrum Inicjatyw Lokalnych w 2021 roku

Model działania Fyrtel Główna – Centrum Inicjatyw Lokalnych

Działania Centrum Inicjatyw Lokalnych na terenie Główniej realizowane są zgodnie z modelem OSL (organizowania społeczności lokalnej) od trzech lat. Wśród elementów składowych należy wskazać: diagnozę społeczności lokalnej (której założenia zostały precyzyjnie opisane powyżej), inicjatywy oddolne mieszkańców i mieszkank, budowanie partnerstwa lokalnego oraz działania promocyjne, edukacyjne, animacyjne i integrujące społeczność lokalną.

Inicjatywy oddolne

Realizacja inicjatyw oddolnych mieszkańców i mieszkank ściśle powiązana jest z przyjętym założeniem aktualizacji diagnozy społeczności lokalnej (badania w działaniu). W roku 2021 proces wyłaniania się i realizacji inicjatyw oddolnych realizowany był „na miękko” z uwzględnieniem warsztatowej formy wypracowywania pomysłów i przygotowywania koncepcji realizacyjnych. Istotnym elementem realizacji inicjatyw oddolnych było kryterium „odpowiedzi” inicjatywy na problemy/ potrzeby przy jednoczesnym wykorzystaniu zdiagnozowanych lokalnych zas-

---

bów i potencjałów w celu unaocznienia społeczności lokalnej możliwości przekształcania rzeczywistości, w której funkcjonuje własnymi siłami. Ważnym elementem realizacji inicjatyw oddolnych był proces sieciowania mieszkańców i mieszkanek o podobnych pomysłach, potencjałach i zasobach (efekt synergii), w celu tworzenia nieformalnych grup roboczych, zajmujących się konkretnymi zagadnieniami, problemami i rozwiązaniami.

Wszyscy zainteresowani realizacją inicjatyw zostali zaproszeni na spotkanie dotyczące działań i sposobów pracy z wykorzystaniem elementów metodyki i logiki projektowej. Pomysłodawcy zostali objęci wsparciem merytorycznym na każdym etapie realizacji inicjatyw – odbywały się konsultacje indywidualne i grupowe (on-line i stacjonarnie). Każda inicjatywa oddolna miała swojego opiekuna bądź opiekunkę z zespołu CIL – opiekunowie stawali się przez to facylitatorami procesów, a jednocześnie byli członkami zespołu diagnostycznego.

Zrealizowano 10 inicjatyw oddolnych mieszkańców i mieszkanek, przy wsparciu organizacyjnym, promocyjnym i merytorycznym CIL. Wszystkie inicjatywy miały w sobie zaprogramowaną odpowiedź na zdiagnozowane wcześniej problemy i potrzeby lokalnej społeczności.

Partnerstwo lokalne

Proces kontynuacji współpracy w ramach partnerstwa lokalnego – zgodnie z przyjętymi założeniami – opierał się w roku 2021 na wzmacnianiu relacji pomiędzy dotychczasowymi partnerami. Priorytetowym działaniem było przyjrzenie się więziotwórczej funkcji partnerstwa. Istotnym elementem realizacji działań było zogniskowanie partnerstwa lokalnego wokół wspólnie realizowanych wydarzeń – włączenie partnerów w realizację działań Centrum Inicjatyw Lokalnych od projektowania, programowania, poprzez dobór środków, współpracę finansową oraz organizacyjną na ewaluacji współpracy skończywszy. Działaniem takim było wspólne wypracowanie szczegółowego programu Dni Sąsiada 2021 – święta mieszkańców i mieszkanek Głównej odbywającego się na przełomie sierpnia i września od trzech lat. Jednym z celów partnerstwa było przygotowanie Dni Sąsiada w taki sposób, by maksymalnie zaangażować i włączyć we współorganizację wszystkich członków koalicji partnerskiej.

Ważnym elementem podczas kontynuacji partnerstwa lokalnego było odejście od zbędnego, w naszej opinii, tworzenia dodatkowych dokumentów czy planów rozwoju partnerstwa – celem takich działań było maksymalne uproszczenie współpracy w ramach partnerstwa lokalnego, w tym możliwość realizacji partnerstwa niesformalizowanego regulaminem, planem współpracy i innymi dokumentami. Nasze doświadczenia z lat 2019-2021 pokazują, że stabilność partnerstwa lokalnego nie jest uzależniona od podpisywanych deklaracji i porozumień.

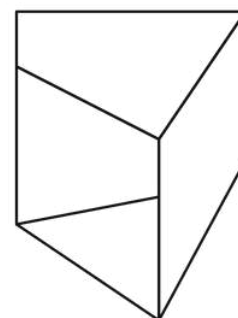
Działania promocyjne, edukacyjne, animacyjne i integracyjne

Zgodnie z przyjętym modelem pracy w roku 2021, podczas realizacji działań szczególną wagę przywiązaliśmy do procesu wielopłaszczyznowego wzmocnienia społeczności lokalnej, dlatego też działania edukacyjno-animacyjne oraz integracyjne realizowane w ramach Centrum Inicjatyw Lokalnych zostały stosunkowo mocno ograniczone. Miało to na celu przede wszystkim dystrybucję odpowiedzialności za zmianę społeczną zachodzącą w społeczności lokalnej na mieszkańców i mieszkańki Główniej. Tak przyjęte założenia metodyczne działań pozwalają na kompleksowe wykorzystanie zasobów i potencjałów dotychczas zdiagnozowanych, a jednocześnie wzmocniają formułę odchodzenia od perspektywy wykonawcy i klienta na rzecz współtwórców poszczególnych działań i rozwiązań.

Bardzo ważnym elementem działań promocyjno-edukacyjnych w roku 2021 była także wizyta studyjna w sieci Centrów Aktywności Lokalnej we Wrocławiu. Odwiedziliśmy wówczas dziesięć CAL: Made in Brochów, Ołbińskie Centrum Aktywności Lokalnej, Centrum na Przedmieściu, Serce Szczepina, Ołbiński Ogród Społeczny, Centrum Aktywności Tarnogaju CAT, Plac Grunwaldzki OD NOWA, Czasoprzestrzeń, PPM ZAJEZDNIA oraz Strefa Kultury Wrocław (mikrogranty).

Podstawowym celem wizyty studyjnej, która odbyła się w dniach 1-4 lipca 2021 roku było zapoznanie zespołu Fyrtla Główna z działalnością wybranych Centrów Aktywności Lokalnej na terenie Wrocławia. Wymiana dobrych praktyk pomiędzy uczestnikami wizyty studyjnej była także podstawą do zaprezentowania wrocławskim CAL-om idei i zasad funkcjonowania poznańskiego programu Centrum Inicjatyw Lokalnych i jego specyfiki.

W roku 2021 zrealizowano kilkanaście działań promocyjnych, edukacyjnych, animacyjnych i integrujących społeczność lokalną, wśród których warto odnotować m.in. cykl kolacji sąsiedzkich „Wspólny stół”, szkolenia dla liderek i liderów dotyczących realizacji inicjatyw i projektów, Dni Sąsiada 2021, wizyta studyjna.

Refleksje zespołu Fyrtel Główna – Centrum Inicjatyw Lokalnych

Rok 2021 to także próba przyglądania się funkcjonowaniu samego Centrum Inicjatyw Lokalnych w przestrzeni społecznej Główniej. Poniżej znajduje się lista refleksji, spostrzeżeń i uwag zespołu CIL funkcjonującego od trzech lat na Główniej:

- Fyrtel Główna to przestrzeń kultury, sztuki, edukacji i integracji sąsiedzkiej; w ramach przestrzeni zlokalizowanej na poddaszu przy ul. Główniej 42 funkcjonuje Centrum Inicjatyw Lokalnych – jest ono jedną z czterech płaszczyzn działań na Główniej realizowanych przez Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury (szczegóły w rozdziale „Komplementarność pozostałych projektów”)
- CIL oparty na założeniach modelu OSŁ jest podstawą działania dla pozostałych płaszczyzn niezależnie od źródła finansowania – sposób pracy ze społecznością lokalną oraz cel, którym jest odejście od pracy „dla ludzi” na rzecz pracy „z ludźmi i poprzez ludzi” został rozciągnięty na wszystkie cztery płaszczyzny działań,
- program CIL traktowany jest przez zespół SMAK jako cenne, użyteczne narzędzie pobudzania zmiany w społeczności lokalnej w logicznie uporządkowanym cyklu (diagnoza potrzeb – wyznaczenie celów działania – realizacja działań – ewaluacja oraz aktualizacja mapy potrzeb),
- cennym elementem realizacji działań CIL oraz pozostałych projektów jest utrwalenie efektów w formie broszury (publikacja do 40 stron zawierająca elementy metodyki pracy ze społecznością lokalną, dokumentację fotograficzną) oraz materiałów audiowizualnych (reportaże i filmy z przedsięwzięć realizowanych przez mieszkańców i mieszkanki w ramach CIL oraz przez SMAK),

-
- bardzo istotnym elementem pobudzania zmiany społecznej jest przestrzeń, wspólne miejsce do realizacji inicjatyw mieszkańców i mieszkańek – od trzech lat przestrzeń poddasza przy ul. Główniej 42 pełni taką funkcję; konkretne miejsce ułatwia identyfikację działań CIL i budowanie pozytywnego wizerunku działań ze społecznością lokalną,
  - Fyrtel Główna jest przestrzenią realnie współtworzoną przez mieszkańców i mieszkanki dzielnicy, która w 2020 roku została nagrodzona w Konkursie Inicjatory 2019 organizowanym przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania nagrodą „Inicjator Aktywizujący” (kategoria, w której oceniano przedsięwzięcia pobudzające mieszkańców do działania i współtworzenia); w roku 2021 tę samą nagrodę „Inicjator Aktywizujący” uzyskał inny projekt SMAK: „OFF Opera 202 – Głosy miasta”;
  - przestrzeń Fyrtla Główna stała się miejscem rozpoznawalnym na mapie dzielnicy, ale wykracza również poza granice osiedla – staje się rozpoznawalną marką na arenie ogólnomiejskiej i ogólnopolskiej (wizyty studyjne: członków Rady Osiedla Strzeszyn w Bibliotece Sąsiedzkiej, Stowarzyszenia ZMW Przybyszewo, zespołu Centrum na Przedmieściu z Wrocławia prowadzonego przez Dolnośląską Federację Organizacji Pozarządowych, wizyta pracowników i pracownic Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poznaniu); Fyrtel Główna jako coraz bardziej rozpoznawalna marka;
  - działania CIL zostają dostrzeżone przez inne organizacje i instytucje funkcjonujące w Poznaniu – współpraca z Festiwalem Malta podczas tworzenia Mapy sentymentalnej Główniej – trasy spacerowej opartej na wspomnieniach mieszkańców i mieszkanki dzielnicy dotyczącej wody,
  - Fyrtel Główna jest przestrzenią dostrzeganą przez pracowników Urzędu Miasta Poznania – wizyta zastępcy dyrektora Wydziału Kultury na otwarciu Biblioteki Sąsiedzkiej, reakcje w mediach społecznościowych przez pracowników Gabinetu Prezydenta, Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydziału Kultury, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych,
  - jednym z celów CIL jest przełamanie głęboko zakorzenionych stereotypów dotyczących Główniej wśród mieszkańców innych dzielnic Poznania – budowanie pozytywnego wizerunku dzielnicy poprzez systematyczną pracę ze społecznością, udostępnianie mieszkańcom i mieszkankom narzędzi zmiany społecznej – pozytywne wzmocnienie mieszkańców i mieszkanki w walce ze stereotypami (część z mieszkańców sama utrwała stereotypy dotyczące osiedla i jego społeczności),
  - zainteresowanie przestrzenią Główniej wśród młodych architektów z Politechniki Poznańskiej, którzy dzięki współpracy z CIL tworzą projekty skierowane do społeczności dzielnicy,
  - powodzenie inicjatywy oddolnej w dużej mierze zależy od wzięcia na siebie odpowiedzialności przez lokalnego lidera lub lokalną liderkę; duży wpływ ma także odpowiednie motywowanie do działania przez realizatorów CIL (nie wyręczanie w pracy),
  - odbiorcy działań CIL chętniej spotykają się na letnich wydarzeniach wieczorami niż popołudniami – szczególnie w przypadku realizacji działań skierowanych tylko do osób dorosłych,
-

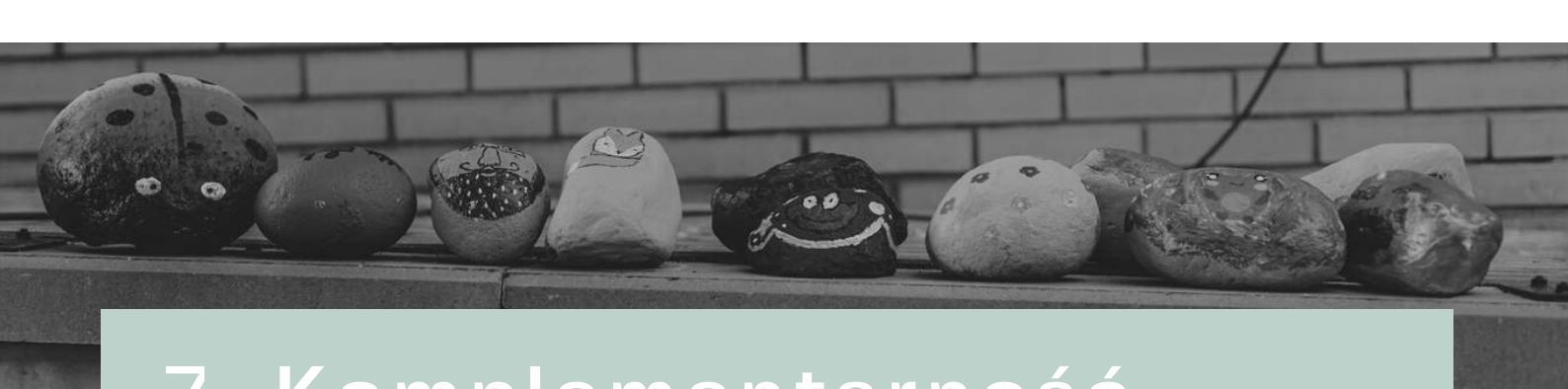

-
- zasadność i użyteczność tworzenia diagnozy społeczności lokalnej – nasze doświadczenia pokazują, że diagnoza jest wykorzystywana przez innych animatorów, edukatorów oraz twórców projektów podczas programowania działań, a także przez architektów podczas przygotowywania projektów,
  - CIL jako miejsce kontaktowe – poprzez wiadomości mailowe oraz media społecznościowe dostajemy zapytania dotyczące m.in. funkcjonowania miejsc dla seniorów w dzielnicy, zapytania dotyczące działań realizowanych dla młodych matek z dziećmi, społeczność lokalna przesyła zdjęcia tablic reklamowych, billboardów oraz nieużytków z pytaniami o to, do kogo można się zwrócić, by spróbować coś zmienić,
  - zauważamy, że w działania przestrzeni Fyrtel Główna włączają się także nowi ludzie, niemieszkający na Główniej, ale korzystający z działań realizowanych ze społecznością lokalną – ludzie z zewnątrz, z innych dzielnic i osiedli Poznania, którzy chętnie odwiedzają dzielnicę i angażują się w rozmaite aktywności
  - działania związane z historią dzielnicy (np. www.fyrtelglowna.pl – archiwum, gra miejska „Na Główniej jest bobrze!”, wystawa dotycząca obozu przesiedleńczego na Główniej funkcjonującego w latach 1939-1940, mapa sentymentalna dzielnicy) stają się punktem zwrotnym w rozmowach ze społecznością lokalną – poprzez historię ludzie z chęcią dzielą się swoimi potrzebami oraz problemami, które dostrzegają na terenie osiedla,
  - niedostateczna oferta dla osób z niepełnosprawnościami (sprawnych intelektualnie) – bariery architektoniczne siedziby Fyrtla Główna znacząco uniemożliwiają programowanie działań skierowanych dla osób z dysfunkcją ruchu,
  - dostrzegamy niebezpieczne zjawisko niskiej aktywności społecznej spowodowanej zależnością od osób bliskich i ich zaleceń (seniorzy zależni, osoby z niepełnosprawnością),
  - działania Fyrtla Główna oraz partnerów spowodowały zwiększenie świadomości na temat Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego – partnerzy zadeklarowali chęć opracowania szczegółowej strategii na przyszły rok,
  - CIL jako miejsce cierpliwe – przeprowadzenie zmiany społecznej wymaga czasu – jest procesualną, systematyczną pracą, która powinna opierać się na zaufaniu; rok 2021 przyniósł rzeczywiste zmiany w postrzeganiu działalności CIL przez społeczność – nie jesteśmy „ciałem obcym” w dzielnicy, ale jednym z elementów wkomponowanych w pejzaż osiedla,
  - Fyrtel Główna jako miejsce potrzebne – z uwagi na brak lokalnego centrum kultury, pomysł „społecznej instytucji” powstałej we współpracy organizacji pozarządowej z mieszkańcami i mieszkankami jest oceniany pozytywnie przez społeczność,
  - CIL jako miejsce współpracy i kooperacji – Biblioteka Sąsiedzka znajdująca się w siedzibie Fyrtla Główna docelowo ma zostać „przejęta” przez nowopowstałe stowarzyszenie założone przez mieszkańców i mieszkanki osiedla (aktualnie udzielających się jako wolontariusze i wolontariuszki w bibliotece),
-

-
- współpraca partnerska oraz bezinteresowna pomoc drużyny harcerskiej z Główniej doprowadziła do tego, że zdecydowaliśmy się na udostępnienie na stałe jednego z pomieszczeń w siedzibie na potrzeby zorganizowania harcówki,
  - istotną rolę w kształtowaniu wizerunku przestrzeni Fyrteł Główna pełnią media – w latach 2020-2021 zainteresowanie mediów działalnością na Główniej oceniamy jako wysokie (artykuły opublikowane w prasie branżowej oraz regionalnej, m.in. portal Kultura u Podstaw, czaskultury.pl, gopoznan.pl, Głos Wielkopolski, Gazeta Wyborcza – Poznań, audycje i informacje w rozgłośniach radiowych: Radio Poznań, Radio Afera, Radio Emaus; wywiady i reportaże telewizyjne: WTK, TVP3 Poznań, TVP1 – Teleekspres, Polsat, TVN24) – faktem jest, że media interesują się działalnością Fyrteła Główna punktowo (wydarzenia, efekty działań),
  - współpraca z Radą Osiedla Główna opiera się na zaufaniu – RO nie ingeruje w proces kosztorysowania projektu CIL, nie wskazuje na jaki cel mają być przeznaczone środki finansowe zabezpieczone na działania CIL;
  - potrzeba zmiany w harmonogramie ogólnomiejskiego programu CIL – rok 2021 to działania realizowane de facto od końca marca do grudnia ze względu na procedury administracyjne – sytuacja taka ma miejsce co roku: „martwym okresem” są styczeń, luty oraz częściowo marzec – wynika to z harmonogramu rocznego otwartego konkursu ofert (ogłoszenie konkursu, przygotowywanie ofert, ogłoszenie wyników, podpisywanie umów, przekazanie środków finansowych).

„FYRTEL GŁÓWNA TO MIEJSCE CIERPLIWE. PRZEPROWADZENIE ZMIANY SPOŁECZNEJ WYMAGA CZASU. TO PROCESUALNA, SYSTEMATYCZNA PRACA, KTÓRA OPIERA SIĘ NA ZAUFANIU”

7. Komplementarność pozostałych projektów

Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury realizuje działania w nurcie sztuki społecznej (community art, sztuki partycypacyjnej, sztuki włączającej społeczność lokalne). Mamy również na celu wzmocnienie aktywności mieszkańców i mieszkańek Poznania w zakresie efektywnej edukacji kulturowej – aktywizujemy i wspieramy w twórczym uczestnictwie w kulturze osoby mające do niej utrudniony dostęp (ze względu na przeszkody ekonomiczne, społeczne, geograficzne). Pobudzamy do działania, edukujemy, kreujemy i koordynujemy procesy twórcze – w naszej pracy łączymy zaplecze teoretyczne związane z badaniami nad kulturą i sztuką z szeroką gamą praktyk społeczno-kulturowych i artystycznych. Inspirujemy się i wykorzystujemy narzędzia takich obszarów i dziedzin wiedzy oraz dyscyplin nauki jak: etnografia performatywna, etnoanimacja, community art, organizowanie społeczności lokalnej, procesy twórcze ze społecznościami lokalnymi, practise as research, performance as research, storytelling, a także metody łączące praktykę twórczą i artystyczną z badaniami (practise based research, action research).

W ciągu siedmiu lat działalności (od 2014 roku) profil działalności SMAK wykrystalizował się i obecnie za cel stawia sobie rozwój dwóch obszarów związanych ze sztuką, działaniami społeczno-kulturalnymi, edukacją kulturową i wzmocnianiem społeczności lokalnych. Jednym z obszarów, a zarazem marką działalności jest Fyrtel Główna.

Fyrtel Główna – to wszystkie partycypacyjne i włączające społeczność lokalną dzielnicy Główna działania artystyczne i społeczno-kulturowe; obszar ten wykrystalizował się w 2018 roku i jest systematycznie realizowany przez SMAK. Pilotażowym działaniem był cykl warsztatów „Śpiewy historyczne” realizowany na Główniej w ramach „Projektu Off Opera 2018 – programu edukacyjnego”. Wówczas narodziła się idea stworzenia przestrzeni kultury, sztuki, edukacji i integracji sąsiedzkiej dla mieszkańców i mieszkańek całej dzielnicy. 2019 rok to już dwa projekty zrealizowane na terenie Główniej: „Fyrtel_Główna” oraz „Fyrtel Główna – Centrum Inicjatyw Lokalnych” – oba kontynuowane były w latach 2020-2021. Wówczas również powstała idea stworzenia wirtualnej przestrzeni poświęconej dzielnicy.

W ten sposób zrealizowaliśmy projekt „Fyrテル_Główna 2.0”, który jest połączeniem archiwum społecznego z wirtualnym przewodnikiem po historii dzielnicy (www.fyrterglowna.pl). W 2020 roku, dzięki zaangażowaniu mieszkańców i mieszkanki dzielnicy, powołano do życia pierwszą na terenie Poznania Bibliotekę Sąsiedzką. Przestrzeń powstała w ramach inicjatywy oddolnej zrealizowanej dzięki zadaniu „Fyrテル Główna – Centrum Inicjatyw Lokalnych” i od początku funkcjonowania (lipiec 2020) cieszy się nieustannie popularnością wśród czytelników i czytelniczek. Księgozbiór Biblioteki Sąsiedzkiej liczy aktualnie ponad 10.000 woluminów i jest stale powiększany, opisywany i katalogowany przez grupę opiekunów i opiekunek biblioteki (mieszkańców i mieszkanki Główniej).

Praca ze społecznością lokalną jest zawsze nastawiona na proces pogłębiania się relacji i budowania wzajemnego zaufania pomiędzy wszystkimi partnerami. Mieszkańcy i mieszkanki Główniej stale zwiększają swoje zaangażowanie w działaniach artystycznych i kulturalnych, aktywnie włączają się w akcje społeczno-artystyczne i happeningi, poruszające problematykę związaną z ich dzielnicą. Społeczność lokalna ma coraz większe poczucie sprawczości i wpływu na najbliższe otoczenie i chce być współodpowiedzialna za kształt społecznych instytucji kultury funkcjonujących na terenie dzielnicy.

Na przestrzeń Fyrテル Główna składają się cztery projekty, które dopełniają się w sposób kompleksowy:

**FYRTEL
GŁÓWNA
SPOŁECZNE
CENTRUM
KULTURY**

www.animatorzysmak.pl/sck

To przestrzeń realizacji twórczych warsztatów oraz wydarzeń współtworzonych przez odbiorców i odbiorczynie. Społeczność lokalna dzielnicy ma realny wpływ na kształtowanie programu kolejnych edycji projektu. W ramach Społecznego Centrum Kultury funkcjonuje także trzyletni program rezydencji społeczno-artystycznych, w którym twórcy i twórczynie realizują działania społeczno-artystyczne odpowiadające na zdiagnozowane potrzeby, we współpracy ze społecznością lokalną dzielnicy.

**FYRTEL
GŁÓWNA
CENTRUM
INICJATYW
LOKALNYCH**

www.animatorzysmak.pl/cil

Projekt daje możliwość realizacji inicjatyw oddolnych mieszkańców i mieszkanki – przybierają one rozmaite formy i poruszają różnorodną tematykę. CIL jest również metodologiczną ramą dla wszystkich działań w przestrzeni Fyrテル Główna.

**FYRTEL
GŁÓWNA
BIBLIOTEKA
SĄSIEDZKA**

www.animatorzysmak.pl/bibliotekasaszedska

Pierwsza regularnie funkcjonująca biblioteka na terenie Poznania, która powstała w całości jako oddolna inicjatywa mieszkańców; pełni ona, oprócz udostępniania swoich zbiorów czytelnikom i czytelniczkom, również funkcję przestrzeni promującej czytelnictwo, w której odbywają się wydarzenia literackie (m.in. spotkania autorskie, twórcze warsztaty literackie oraz happenin-gi promujące literaturę).

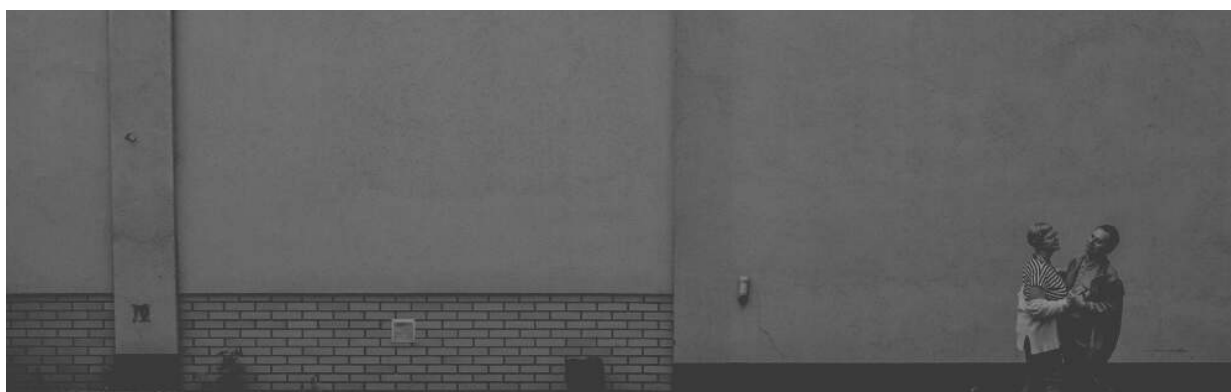

**FYRTEL
GŁÓWNA
ARCHIWUM
DZIELNICY**

www.fyrteलगlowna.pl

Wirtualne repozytorium gromadzące fotografie, dokumenty, archiwalia opowiadające historię Główniej, którego podstawowym celem jest poszerzanie zasobu wiedzy o ludziach, wydarzeniach, profesjach i miejscach szczególnie istotnych dla historii i kultury dzielnicy. Platforma internetowa pełni także funkcję wirtualnego przewodnika po Główniej (trasy spacerowe z materiałami audiowizualnymi) oraz promuje Główną wśród mieszkańców i mieszkanek pozostałych dzielnic Poznania.

Wszystkie projekty, składające się na całość działań marki Fyrテル Główna wymagają usamodzielnienia, sprofilowania i specjalizacji. Szczególnie ważne jest również utrzymanie i kontynuacja funkcjonowania wszystkich działań. W związku z tym Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury nie poprzestaje na realizacji działań opartych jedynie na budżecie uzyskanym w ramach dotacji miejskich. Wielopłaszczyznowe i rozbudowane działania wymagają stabilnego finansowania, dlatego SMAK w przeciągu czterech ostatnich lat (2018-2021) uzyskał skuteczność na poziomie 90% w pozyskiwaniu dotacji ze źródeł centralnych (rządowych/ministerialnych). Stabilność finansowa jest bowiem gwarantem perspektywicznego, wieloletniego myślenia o przestrzeni Fyrテル Główna i odpowiedzialności za procesy rozpoczęte ze społecznością lokalną dzielnicy.

8. Wnioski i rekomendacje na kolejne lata

Dotyczące realizacji programu CIL

- użyteczność diagnozy społeczności lokalnej – przygotowanie diagnozy oraz jej aktualizacji jest pracochłonnym i mocno angażującym realizatorów CIL procesem, dlatego powstały dokument powinien znaleźć zastosowanie w szeroko rozumianej polityce rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych miasta Poznania; tworzenie dokumentów, które nie będą podstawą do aktywnego działania uważamy za bezzasadne; wykorzystanie diagnozy społeczności lokalnej jako obowiązkowego punktu w otwartych konkursach ofert organizowanych przez poszczególne wydziały Urzędu Miasta Poznania
- proces aktualizacji diagnozy powinien przebiegać w dłuższych okresach – zgodnie z ewaluacją programu CIL przeprowadzoną w 2020 roku: „zaleca się wprowadzenie zmian sposobu realizacji diagnoz lokalnych. Warto rozważyć rezygnację z wymogu realizacji corocznej diagnozy przez CIL o dłuższym stażu funkcjonowania. Obowiązek realizacji pełnej diagnozy obejmowałby jedynie nowe CIL (w pierwszym roku działalności), natomiast centra działające w dłuższej perspektywie mogłyby prowadzić tego rodzaju działania nie rzadziej, niż raz na 2-3 lata (...)”
- realizacja postulatów zawartych w dokumentach miejskich, w tym raportów i strategii uwzględniających rozwój programu Centrum Inicjatyw Lokalnych

-
- wdrożenie odpowiedniej polityki lokalowej dla organizacji pozarządowych pracujących w obszarze wspierania i aktywizacji społeczności lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem Centrów Inicjatyw Lokalnych – utworzenie miejsca i jego utrzymanie w perspektywie kilku lat wymaga odpowiednich nakładów finansowych; zasadne wydaje się wdrożenie polityki lokalowej opartej o lokale ZKZL z odpowiednio ukształtowaną stawką preferencyjną najmu za 1 metr kwadratowy oraz zwolnieniami z czynszu wynikającymi bezpośrednio z nakładów, jakie organizacje pozarządowe ponoszą podczas remontów i dostosowania powierzchni do stanu używalności
  - możliwość swobodnego budżetowania kosztów administracyjnych (w tym kosztów wynajmu i utrzymania przestrzeni CIL, kosztów mediów: prąd, gaz, ogrzewanie, Internet, wywóz odpadów) w ofercie skierowanej do otwartego konkursu ofert na realizację Centrum Inicjatyw Lokalnych; niewprowadzanie ograniczeń procentowych w kosztach administracyjnych (15% dotacji)
  - budowanie partnerstwa lokalnego – odejście od zbędnego, w naszej opinii, tworzenia dodatkowych dokumentów, planów współpracy związanych z procesem rozbudowywania partnerstwa lokalnego – uproszczenie zawiązywania partnerstwa lokalnego, w tym możliwość realizacji partnerstwa niesformalizowanego regulaminem, planem współpracy i innymi dokumentami
  - partnerstwo lokalne wymaga stałego, permanentnego animowania – w związku z tym rekomendujemy, aby liderem partnerstwa pozostała organizacja pozarządowa realizująca CIL (brak wymogu przekazywania liderowania innym członkom partnerstwa)
  - zwiększenie budżetu realizacji programu CIL na jednego realizatora – finansowanie programu Centrum Inicjatyw Lokalnych wypada najgorzej w porównaniu do innych tego typu programów funkcjonujących w dużych polskich miastach (Warszawa, Gdynia, Wrocław, Toruń, Kraków)
  - wprowadzenie realizacji programu wieloletniego – możliwość składania ofert na realizację zadań 2-letnich lub 3-letnich – zachowanie ciągłości procesu zgodnego z metodologią OSL, brak „martwego okresu” na początku roku kalendarzowego (styczeń-marzec), zapewnienie stabilności finansowej organizacji pozarządowych realizujących CIL
  - utrzymanie ciągłości realizacji programu CIL poprzez określanie terminu realizacji zadania od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku/lat (tylko przy zwiększeniu środków finansowych na program, w innym przypadku wydłużenie realizacji zadania wiąże się ze zmniejszeniem średnich miesięcznych środków na działalność poszczególnych CIL)
  - niezależnianie liczby Centrów Inicjatyw Lokalnych (sąsiedzkich) oraz budżetu przypadającego na jeden CIL od środków zabezpieczonych na ten cel przez rady osiedli – sytuacja taka może powodować konflikty w społecznościach lokalnych, wprowadza też nierówność finansową dla centrów inicjatyw lokalnych w różnych częściach Poznania, które za skrajnie różne kwoty powinny realizować takie same bądź podobne działania
-

- zachowanie autonomii realizatorów programu CIL w zakresie komunikacji wizualnej, z zachowaniem konieczności stosowania logo programu CIL i odpowiedniej adnotacji dot. finansowania z budżetu miasta Poznania
- utrzymanie możliwości finansowania wizyt studyjnych pomiędzy organizacjami prowadzącymi CIL a podmiotami prowadzącymi podobną działalność na terenie innych miast oraz poza granicami kraju w celu wymiany dobrych praktyk oraz budowania partnerstw i koalicji międzymiastowych
- proces „wychodzenia” ze społeczności powinien zostać zrewidowany – w aktualnej sytuacji nie dostrzegamy możliwości „wyjścia” ze społeczności lokalnej Głównej i przerwania rozpoczętych procesów

9. Kontakt

Stowarzyszenie Młodych
Animatorów Kultury
ul. Kościelna 18/6
60-538 Poznań

www.animatorzysmak.pl
www.fyrteलगłowna.pl
smak@animatorzysmak.pl

adres do korespondencji / siedziba:

Stowarzyszenie Młodych
Animatorów Kultury
ul. Główna 42
61-007 Poznań

Fyrteलगłówna – przestrzeń kultury, sztuki, edukacji oraz integracji sąsiedzkiej

Daniel Stachuła
daniel@animatorzysmak.pl
tel. 607 259 232

Zuzanna Głowacka
zuzanna@animatorzysmak.pl
tel. 570 811 611

